

מערך שיעור

מטרת השיעור היא לדייק את ההבדל היסודי שבין חלוציות לאנרכיזם. בין המעשה האזרחי האחראי והמתבקש בחברה דמוקרטית לבין המעשה המערער על יסודות החוק והסדר הציבורי.

מהלך הפעילות:

נבקש מהתלמידים לסגור מצלמות. נשתף בתמונות של ארגונים שונים שפועלים במרחב הציבורי הישראלי.

כל מי שחושב.ת. שהארגון מייצג "חלוציות" יפתח/ תפתח מצלמה. כל מי שחושב.ת. שהארגון מייצג דווקא אנרכיזם – ישאיר/תשאיר את המצלמה שלו.ה. סגורה.

אלו הארגונים המוצעים – כמובן ניתן להוסיף או להוריד או לשנות

(אפשרי לברר בגוגל על כל ארגון ופעולתו):

- ארגון תג מחיר.
- ארגון השגחה פרטית.
- ארגון רבני צהר.
- המחתרת היהודית
- זו ארצנו
- השומר החדש
- שוברים שתיקה
- ארגון תג מאיר
- ארגון אור ירוק
- גשר
- התנועה לאיכות השלטון
- התנועה הירוקה
- הפנתרים השחורים
- שלום עכשיו
- תנו לחיות לחיות
- מועצת יש"ע
- לה פמליה

במהלך הפעילות – לאחר כל שתיים שלוש תמונות : נפנה לתלמידים לתלמידים ספציפיים ונשאל: מדוע פתחת ומדוע לא פתחת את המצלמה?

- שאלות אלו אמורות לחלץ עקרונות וכיווני מחשבה ראשוניים בקרב התלמידים אודות ההבדל העקרוני שבין "אנרכיזם" ל"חלוציות".

מערך שיעור

- חשוב מאוד בסיום השלב הזה - לקבץ את כיווני החשיבה השונים שעלו ולחדד מחלוקות וכיווני חשיבה שעלו בין התלמידים והתלמידות.

שלב ב' – חלוקה לחדרים:

נחלק את הכיתה לשלוש קבוצות (חדרים) כל חדר יקבל מקור הדן בדמות מסוימת אחרת וינסה לגזור ממנו עקרון חשוב ביחס לשאלה "מהי חלוציות?"

1. נחשון בן עמינדב
2. סיפור קרח
3. יתרו חותן משה

שלב ג' – הרכבת הגדרה משותפת:

נחזור למליאה, נציג/ה מכל חדר יציג/תציג את העיקרון עליו עמדו ביחס להגדרת "החלוציות" אל מול "אנרכיזם".

נכתוב את העקרונות שעלו מן התלמידים.

לאחר מכן כדי להביא את ההגדרות מקצועיות ביחס למהותה של חברה אזרחית ומתוכה ניתן יהיה להשוות למה שעלה בקרב התלמידים:

נקרא את ההגדרה, נבקש מהתלמידים שיזהו את העקרונות עליהם דיברו בתוך הגדרה זו:

החברה האזרחית מוגדרת כ"מרחב עצמאי הכולל מוסדות, ארגונים, רשתות חברתיות ופרטים (והערכים שהם מביאים איתם), הנמצא בין תחומי הפעילות של המשפחה, המדינה והשוק, והמאופיין על ידי מערך של כללים אזרחיים שבו בני אדם מתאגדים באופן וולונטרי על מנת לקדם מטרות ואינטרסים משותפים".

החברה האזרחית נתפסת כמרחב ציבורי אלטרנטיבי שבה גורמים שונים יכולים לפעול בצורה קולקטיבית בתחומי עניין משותפים, ליזום שירותים חדשים ולהשפיע על מדיניות ממשלתית. על אף שהחברה האזרחית כוללת צורות שונות של פעילות, ארגונים מאוגדים מהווים חלק מרכזי ופעיל בה. ארגונים אלה, המכונים לעיתים "ארגוני המגזר השלישי" או "ארגוני החברה האזרחית", הם ארגונים המאוגדים בצורה פורמלית, בעלי מידה מסוימת של מיסוד, סדירות, יציבות והמשכיות. מבחינה משפטית, בישראל מדובר בארגונים הרשומים כעמותות, חברות לתועלת הציבור והקדשות ברשם העמותות (של משרד המשפטים)."

מערך שיעור

שלב ד – סיכום:

ניסיון לנסח במשותף הגדרה קצרה לשאלה: מהי חלוציות בריאה ומהו אנרכיזם מסוכן?

ההגדרה החינוכית המוצעת שלנו:

- **חלוציות בריאה של חברה אזרחית** – נובעת מתוך רגישות למציאות כואבת, חסרה ופצועה, שאין בידי הגורמים הרשמיים את הכלים הנכונים לטפל בה ועל כן זוקקת מענה. המעשה החלוצי אמנם מבקש לקחת אחריות ויוזמה, אולם לא יבקש את פירוק המסגרות הרשמיות אלא ינסה לסייע ולעבוד עמם בשיתוף פעולה מלא ולא ייקח את סמכות הפעולה והחוק לידיים. המעשה החלוצי האחראי לעולם לא יפעיל אלימות כלפי קבוצות או אדם כלשהו. הסמכות להפעיל את הכוח באופן מדוד ועל פי חוק, שמור בחברה דמוקרטית לרשויות המדינה בלבד.
- **אנרכיזם** – מבקש לחולל שינויים במציאות גם במחיר שבירת המסגרות וערעור הסמכות הממלכתית. לשיטתו יהיה ניתן להפעיל גם כח ולקחת את הסמכות והחוק לידיים, שכן למדינה אין באמת משמעות חיובית. תוצאותיו לרוב הרסניות.